

2020: Dit gaan we doen

Over kansen creëren en verzilveren.

8

Iedereen doet wat! U toch ook?

Doe uw voordeel met deze campagne.

11

Dan maar elektrisch?

40 steden hebben in 2025 een emissievrije zone.

12

Fred Vos, Techniek Nederland:

2020 jaar van de waarheid voor W-installateurs

Foto: Eric de Vries

In 2020 moeten W-installateurs over aantoonbaar vakbekwame monteurs beschikken, een kwaliteitssysteem hebben opgetuigd en het bedrijfs-certificaat hebben. Voor bedrijven en medewerkers die hun vakmanschap reeds op peil hebben valt de inspanning mee.

Er is lang over gepraat en aan gewerkt. Maar per 1 juli 2020 is het zover; het werken aan gasverbrandingsinstallaties is een beschermd beroep. Aan het eind van dit jaar zijn de definitieve BRL 6000-25 – met de voorwaarden voor certificering – en de aanpassingen in de Woningwet en het Bouwbesluit zo goed als rond. Opleiders, Techniek Nederland en certificerende instellingen kunnen nu eindelijk de laatste puntjes op de i zetten in de ondersteunende

systematiek. Achter de schermen is en wordt hard gewerkt aan de voorbereidingen zodat bedrijven zich er in korte tijd klaar voor kunnen stomen.

Stap 1: Bewijs van Vakmanschap

De gevraagde inspanningen vergen natuurlijk wel tijd en aandacht. Fred Vos vakspecialist Klimaattechniek legt uit wat de cv-installateur te doen staat. 'Ten eerste is dat het aantonen van de vakbekwaamheid van zijn monteurs. Via de online zelftoets op de website www.vakmanschapco.nl kan iedere monteur zichzelf testen. Komt daaruit dat zijn kennis onvoldoende is om al het theorie- en praktijkexamen te doen, dan kan hij zijn kennis zelf opfrissen of een bijscholingscursus van een dag volgen op één van de vestigingen van Installatiewerk Nederland (IW). Vervolgens doet hij de theorietoets, gewoon thuis of op het werk. Doe die vooral op eigen kracht. Wie zich laat bijstaan door collega's, kan bij het praktijkexamen alsnog door de mand vallen, want ook daar komen weer wat theorievragen

→ Lees verder op de volgende pagina.

VSK 2020: bezoek onze stand

Techniek Nederland is mede-gastheer van de VSK, de grootste installatievakbeurs van Nederland. Logisch, we zitten immers in een transitie en de vraag naar kennis over de ontwikkelingen en de praktische implementatie is groter dan ooit. Daarom presenteren we een uitgebreid programma met lezingen en nodigen wij u uit om bij te praten in onze stand. U vindt ons bij de entree van Hal 9.

→ Lees meer op pagina 3.

Samen sleuren aan talent

De installatiebranche kampt met een schreeuwend tekort aan medewerkers. Dat kan je als feit zien en bij de pakken neerzitten, óf zelf iets doen. Er zijn volop mogelijkheden om – samen met overheden en onderwijs – jongeren te interesseren voor het vak. In allerlei strategische netwerken kunt u een steentje bijdragen aan aantrekkelijk, praktijkgericht onderwijs, verhoogde interesse voor technische beroepen én voor aanwas van jong talent in het eigen bedrijf.

→ Lees meer op pagina 6.

Dan maar elektrisch?

Het Klimaatakkoord schrijft voor dat de 40 grootste steden in 2025 een emissievrije zone moeten hebben. Voertuigen die schadelijke stoffen uitstoten zijn daar niet meer welkom. En daar sta je dan met je dieselbus als installateur. Wat nu met die storingsmelding in de binnenstad? Veel steden werken al plannen uit voor 2025. Techniek Nederland zit bij een aantal steden aan tafel om mee te denken over een uitwerking die werkbaar is voor installateurs. In Den Haag bracht dat al resultaat op.

→ Lees meer op pagina 12.

Voordeel bij Renault

Cash die cheque: 750 euro extra voordeel bij aanschaf van een TRAFIC of Master.

12

Vervolg van pagina 1.

langs. Als hij ook het praktijkexamen succesvol heeft afgelegd, ontvangt hij het Bewijs van Vakmanschap.' De data voor de praktijkexamens zijn te vinden op vakmanschapco.nl en het examen is daar straks ook meteen te boeken.

Stap 2: Kwaliteitshandboek

De volgende stap is het implementeren van een systeem van kwaliteitsborging. Fred: 'Daarvoor moeten bedrijven de nieuwe BRL volgen. Techniek Nederland verwerkt dat taaie document in een model kwaliteitshandboek dat al zoveel mogelijk is gestructureerd en ingericht volgens de BRL. U hoeft dat alleen nog op maat te maken voor uw eigen bedrijf. In dat boek legt u onder meer vast wie het vakbekwame personeel is, welke werkzaamheden zij mogen uitvoeren en welke werkmethodes, checklijsten en meetgereedschappen ze daarbij gebruiken. Vervolgens moet u ervoor zorgen dat iedereen in het bedrijf bij die kennis kan en dat alle gegevens en documentatie steeds up-to-date blijven.' Het handboek is zo goed als rond, maar wordt nog bijgewerkt na het vaststellen van de definitieve BRL. Het handboek is straks uitsluitend beschikbaar voor leden van Techniek Nederland.

Stap 3: certificering

Als de kennis en kwaliteitssystemen aantoonbaar goed geregeld zijn, kunnen bedrijven zich melden bij een certificerende instelling – zoals Kiwa, TÜV of DEKRA – om het bedrijfscertificaat aan te vragen. De instelling beoordeelt het bedrijf bij de aanvraag, maar ook bij steekproeven van uitgevoerde werkzaamheden en bij administratieve audits. De certificeringskosten zullen zo laag mogelijk worden gehouden.

Voorbereiden op bijzondere situaties

Vanaf januari kunnen bedrijven langzaam de eerste stappen naar certificering nemen. Ze hebben dan anderhalf jaar de tijd om het hele traject te doorlopen. Fred: 'In de tussentijd moet u wel al veilig wer-

Foto: Eric de Vries

«Het is even wennen, maar straks heeft u een sterkere marktpositie door certificering.»

ken, volgens onze 10 punten-aanpak, de BRL 6000-25 en de NPR 3378 voor gasinstallaties kennen en de organisatie klaarstomen voor de verandering. Veel hulpmiddelen en documenten zijn al beschikbaar. Bereid u ook alvast voor op uitzonderingssituaties. Zoals bij collectieve rookgasafvoersystemen in de gestapelde bouw. Dat is een belangrijk onderdeel

Waar hebben we het precies over?

De certificeringsplicht geldt voor alle bedrijven die handelingen uitvoeren aan gebouwgebonden gasverbrandingstoestellen voor ruimteverwarming en warmtapwater. Niet-gebouwgebonden toestellen als gasovens en gasfornuizen horen daar dus niet bij. Bij cv-installaties gaat het specifiek om het gasverbrandingstoestel, de rookgasafvoer en de verbrandingsluchttoevoer, niet het leidingwerk en ook de radiatoren niet.

Alleen aantoonbaar vakbekwame monteurs van gecertificeerde bedrijven mogen deze gasverbrandingstoestellen straks nog installeren, inbedrijfstellen en onderhouden. Bedrijven die zonder certificering deze werkzaamheden uitvoeren, zijn straks strafbaar, net zoals de opdrachtgever die werkzaamheden laat uitvoeren door een niet-gecertificeerd bedrijf.

in de examinering. In het CO-dossier op onze website vindt u daar veel informatie over.'

Sterkere marktpositie

De wettelijke kwaliteitseisen zijn even wennen voor de W-installateur, maar ze maken de marktpositie van gecertificeerde bedrijven sterker. Zeker als de overheid er na 1 juli 2021 op gaat handhaven en er tegelijkertijd bij de consumenten op aandringt alleen nog met gecertificeerde bedrijven in zee te gaan.

Als er nieuwe informatie beschikbaar komt, geven we u uiteraard direct een update.

↳ tnl.nu/dv4p20

De roadmap: stap voor stap naar de certificering

Nu de wet definitief is, kunt u zich gaan voorbereiden op onderdelen van de certificering. Hiervoor hebben wij de roadmap CO-certificering ontwikkeld, die u als ondernemer helpt bij elke stap op weg naar certificering. In deze roadmap CO-certificering leest u praktische zaken over hoe u als ondernemer kunt gaan voldoen aan de eisen van de nieuwe wet.

In een stappenplan geven we alle uitleg, middelen en ondersteuning die u kunt gebruiken. Allerlei eisen en details van de wet moeten nog worden uitgewerkt. De roadmap is nog niet compleet. Het deel 'Eisen aan je monteurs' bevat de meest concrete informatie. Met deze stap op weg naar volledige certificering kunt u wel al aan de slag. Behalve op de eisen aan uw monteurs, gaat de roadmap in op eisen aan uw bedrijf, hoe u certificering kunt aanvragen, hoe u de interne kwaliteit kunt bewaken en hoe u naar klanten kunt communiceren.

↳ Meteen beginnen? Dat kan hier: tnl.nu/dv4p22

Doe stap 1 tijdens de VSK

De eerste stap in het proces van certificering is de zelftoets. Hoe zit het met uw basiskennis? In een interactieve sessie zal Fred Vos, vakspecialist Klimatechniek, u tijdens de VSK dagelijks van 10.30 uur tot 11.10 uur laten kennismaken met de toets, waarvan de uitkomst bepalend is voor het vervolg van uw certificering. De toets gaat onder meer in op het signaleren en melden van een onveilige werksituatie, het ontwerpen en/of beoordelen van de opstellingsruimte, onderhoud en het adviseren, plaatsen en controleren van koolmonoxidemelders.

Hoe gaan we dat doen? We helpen je te blijven voldoen aan de kwaliteit. Bijvoorbeeld door het opstellen van een procedure waarmee je de kwaliteit kunt toetsen, zowel intern als extern. Ook ons klantenbeoordelingssysteem Klanten Vertellen is een tool voor het bewaken van de kwaliteit. Nodig je klanten uit een beoordeling te schrijven over je bedrijf en blijf aan de hand van de reviews kritisch op de kwaliteit van je installatiewerkzaamheden.

Bedrijf | Monteurs | Certificering | Kwaliteit | Communicatie

U komt toch ook?

Openingstijden

Dinsdag	4 februari	09.30 – 17.30 uur
Woensdag	5 februari	09.30 – 17.30 uur
Donderdag	6 februari	09.30 – 20.30 uur
Vrijdag	7 februari	09.30 – 17.00 uur

Techniek Nederland is mede-gastheer van de VSK, de grootste installatievakbeurs van Nederland. Logisch, we zitten immers in een transitie en de vraag naar kennis over de ontwikkelingen en de praktische implementatie is groter dan ooit. Daarom presenteren we een uitgebreid programma met lezingen en nodigen wij u uit om bij te praten in onze stand. U vindt ons bij de entree van Hal 9.

De thema's die deze VSK-editie centraal staan zijn: 'Energietransitie en alternatieve energievormen', 'Mensen van de toekomst' en 'Digitaliseringsprocessen en ontwikkelingen'. Ook in ons eigen theater bij onze stand haken we in op de kennisbehoefte rond deze onderwerpen, met presentaties die veertig minuten duren. Het complete programma leest u binnenkort online aanmelden voor het bijwonen van de lezingen (en gratis bezoek aan de beurs) kan dan ook. Een tip van de sluier? Let op deze lezingen in het Techniek Nederland Theater.

DAGELIJKS

- De wettelijke certificeringsregeling voor gastechnische installaties vraagt in 2020 veel van uw aandacht. Het begint met een zelftoets, die is gebaseerd op acht verschillende monteursprofielen. In deze lezing leggen we uit hoe dat werkt. Elke dag van 10:30 – 11:10 uur.

DINSDAG EN DONDERDAG

- BIM – vroeg of laat krijgen u en uw medewerkers ermee te maken. Wat heeft u nu nodig om te beginnen? Van 11:15 – 12:05 uur.

DINSDAG EN DONDERDAG

- Een warmtepomp installeren: waar moet u op letten? Welke ISSO-publicaties moet u bij de hand hebben, wat zijn de do's en don'ts? Van 12:15 – 12:55 uur.

DINSDAG EN DONDERDAG

- Klimaatinstallaties inregelen: statisch of dynamisch inregelen? Hoe doet u dat goed en wat levert het de klant op? Op dinsdag van 14:35 – 15:15 uur en op donderdag van 13:55 – 14:40 uur.

Andere onderwerpen in ons theater zijn:

- de technische en financiële haalbaarheid van verduurzaming in de gebouwde omgeving;
- hoe u de impact van extreme regenbuien op de hemelwaterafvoer kunt opvangen;
- als W-installateur omgaan met elektrotechniek;
- infrarood verwarming; over mythes en misverstanden;
- verduurzamen begint bij isoleren;
- de persproef waterinstallaties;
- het beheersplan voor legionellapreventie.

Enkele honderden bedrijven presenteren een expositieprogramma dat zich uitstrekt van geïntegreerde systeemoplossingen, alternatieve energiesystemen en meet- en regeltechniek tot leidingsystemen & appendages en warmtepompen en luchtbehandeling tot gereedschappen en bedrijfswagens.

Wilt u bijblijven in het vak en alle trends en ontwikkelingen volgen; kom dan naar de VSK 2020 en sta met ons midden in de toekomst.

4 februari: kom ook en doe mee

Midden in de toekomst

Als vervolg op het onderzoek CONNECT2025, heeft Techniek Nederland opdracht gegeven een scenariostudie te verrichten naar de impact van installatietechniek in 2040. In een apart paviljoen bij onze stand besteden we aandacht aan technologie, globalisering, levensverwachting, mobiliteit, klimaat, handel; het zijn ontwikkelingen die ook de komende decennia doorwerken en bepalend zijn voor onze sector. De belangrijkste uitkomsten van deze studie presenteren wij vanaf 16:00 uur op een speciaal congres tijdens de VSK in Utrecht op 4 februari.

↳ Wilt u erbij zijn? Aanmelden kan hier: tnl.nu/dv4p30

De Techniek Nederland Innovatie Award

Tijdens dit congres reikt Erik van Engelen de Techniek Nederland Innovatie Award 2019 uit, voor de Installatietechniek. Wie de winnaar wordt bepaalt u!

U kunt online uw stem uitbrengen op de tien genomineerde projecten. Tijdens het congres op 4 februari kunt u in een speciale stemronde uit de drie genomineerden met de meeste stemmen de winnaar kiezen. Met deze Innovatie Award vragen we aandacht voor de maatschappelijke betekenis van onze sector. In de woorden van onze voorzitter: 'Zonder installatietechniek geen energietransitie. De circulaire economie, verstedelijking, mobiliteit, digitalisering en vergrijzing zijn stuk voor stuk ontwikkelingen met ingrijpende gevolgen voor de manier waarop we leven, wonen en werken. Het zijn grote uitdagingen die vragen om inzet van nieuwe en slimmere techniek, om nieuwe ideeën en een ingrijpend andere manier van samenwerken. Met de awards tonen we dat nogmaals aan.'

↳ Stemmen? Dat kan hier: tnl.nu/dv4p32

Tweederde Nederlanders overweegt energiebesparende maatregelen huis

Maar liefst 63 procent van de Nederlandse huizenbezitters denkt weleens serieus na over het verduurzamen van hun woning. Dit blijkt uit een onderzoek van Offerteadviseur onder 1.022 Nederlanders van achttien jaar en ouder met een huur- of koopwoning, uitgevoerd door Panelwizard.

Voor bijna zes op de tien ondervraagden zijn financiële overwegingen de voornaamste reden om hun woning te 'vergroenen'. Vergeleken met vorig jaar zegt 55 procent van de respondenten zelfs positiever te staan tegenover energiebesparende maatregelen, zoals een warmtepomp of zonnepanelen. De bereidheid tot een eventuele verduurzaming van de woning nam het sterkst toe onder veertigers (66 procent), maar ook jongeren tot dertig jaar scoren hoog; 65 procent.

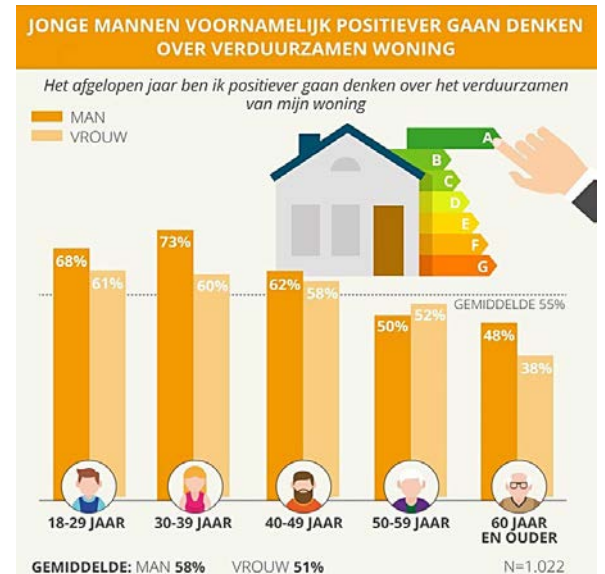
Jongeren letten meer op energiegebruik

'Het lijkt erop dat jongeren kritischer kijken naar het energieverbruik van hun eigen huis of huurwoning dan de gemiddelde consument', zegt Ibrahim Agdere van Offerteadviseur, een onafhankelijk platform dat

bijna een miljoen bezoekers voorziet van kostenindicaties. 'Bovenstaande ingrepen zijn niet goedkoop en het duurt vaak jaren voordat je ze als consument hebt terugverdiend. Vaak zijn dertigers minder kapitaalkrchtig dan oudere generaties.' Dat zij deze maatregelen toch overwegen, laat volgens hem zien dat zij niet alleen naar geld kijken als het gaat om het verduurzamen van hun woning. Zo stelt maar liefst 72 procent van de respondenten dat verduurzamen voor de gemiddelde consument niet te betalen is. Onder jongeren tot dertig jaar bedraagt dit percentage slechts 59 procent.

Energieneutraal

Driekwart van de Nederlanders, zo blijkt uit het onderzoek, zegt dat hun woning nooit helemaal

energieneutraal zal zijn. Wederom zijn dertigers het positiefst gesteld. Maar liefst 37 procent van hen verwacht dat hun huis in een zogenaamde 'nulwoning' kan worden getransformeerd.

Tv-programma Green Make Over schudt consument wakker

Leden in de hoofdrol

Het tv-programma Green Make Over trok in het najaar het land in om wekelijks consumenten 'duurzaam bewust' te maken en te helpen hun woning energiezuiniger te krijgen. Het laagdrempelige programma leunt onder meer op de inzet van enkele van onze leden.

Speciaal voor hen die niet weten waar te beginnen, biedt het programma Green Make Over van SBS6 haalbare, laagdrempelige en betaalbare duurzame oplossingen. De redactie zocht contact met Techniek Nederland en met vier enthousiaste lidbedrijven werd aan het programma mede invulling gegeven. Ruim

600.000 kijkers kregen zo praktische informatie over de verschillende mogelijkheden van energiebesparende maatregelen. Zoals over het ophangen van CO-melders, het isoleren van leidingen, het inregelen van de cv-installatie en het gebruik van ledverlichting. Tegelijkertijd maken we de consument

bewust(er) van de noodzaak voor advies, ontwerp, aanleg en onderhoud van de installaties een erkend bedrijf in te schakelen.

Veelzijdig

Peter Frank van Installatiebedrijf Frank B.V. uit Ooij toonde in de uitzending van 27 oktober zijn expertise inzake het gevaar van koolmonoxide, het gebruik van veilige melders en voorlichting over hoe koolmonoxidevergiftiging te herkennen is. In Eindhoven pakte Tino Kolsters van Kolsters Installatietechnik uit Middelbeers een hoofdrol (die uitzending was 6 oktober) met zijn uitleg over de verbetering van een vloerverwarming. Ook de mannen van Bijlstra Installaties (Leeuwarden) en van Gunst Warmte Techniek uit Den Haag werkten mee aan de verschillende uitzendingen.

Nicoline van der Lugt en Nancy Dekker van Techniek Nederland adviseerden de redactie en bracht hen in contact met de lidbedrijven. 'Het enthousiasme van deze bedrijven is geweldig. Ze hebben het net als iedereen druk, maar waren toch bereid op zaterdag mee te werken. Niets was ze teveel en de flexibiliteit die zo'n mediacircus vraagt was geen enkel probleem. En eenmaal aan het werk tijdens de opnamen waren ze vooral gefocust en leveren zij uiteraard vakwerk. Klasse!'

— Tino Kolsters in actie tijdens opnamedag Green Make Over.

Uitzending gemist?

Laat u inspireren en kijk ze allemaal nog eens terug via t.nl/nl/dv4p411

Een wakkere winter

Het aantal bijeenkomsten groeit.
Bekijk daarom de agenda op tnl.nu/dv4p5

6 Mis 'm niet

Leer ook hoe u een accurate levensduurkostenraming op kunt stellen vanuit de eisen en wensen van uw klant. In de afgelopen jaren is het aanbestedingsproces door vele invloeden sterk veranderd. Niet alleen als het gevolg van minder uitgewerkte bestekken, meer UAV-GC, Design&Build en/of Maintain contracten, maar ook van 2D-tekeningen naar BIM.

Leer hoe een levensduurkostenraming kan worden gemaakt waarmee ontwerpvarianten integraal kunnen worden afgewogen. De focus ligt op een onderbouwde sturing op kwaliteit, investering, onderhoud en energie vanaf de start van een project (initiatieffase) die kan meegroeien tot in de exploitatiefase. Voor iedereen die de integrale calculatiemethode wil toepassen in het ontwerpproces om zo te sturen op levensduurkosten.

Evenement

- 1** VSK 2020
4 t/m 7 februari
Jaarbeurs
Utrecht
tnl.nu/dv4p51
- Vakbijeenkomst**
- 1** Basistraining reparatie smartphones en tablets
9 december
Reparatiewinkel
Ede
tnl.nu/dv4p501

- 2** OTIB topmeesterschapsdag
11 december
NEMO
Amsterdam
tnl.nu/dv4p502
- 3** OTIB topstarters
15 januari
Alkmaar
tnl.nu/dv4p503
- 4** OTIB topvakmanschapsdag
16 januari
Alkmaar
tnl.nu/dv4p504
- 5** OTIB topstarters 2020
20 januari
Utrecht
tnl.nu/dv4p505
- 6** Driedaagse cursus 'van vraag naar levensduurkosten'
22 januari, 29 januari en 5 februari
Techniek Nederland
Zoetermeer
tnl.nu/dv4p506
- 7** OTIB topstarters 2020
24 januari
Breda
tnl.nu/dv4p507
- 8** OTIB topstarters 2020
28 januari
Apeldoorn
tnl.nu/dv4p508
- 9** OTIB topvakmanschapsdag
29 januari
Breda
tnl.nu/dv4p509
- 10** Basiscursus calculeren volgens de Techniek Nederland-methode
4 februari
Veldhoven
tnl.nu/dv4p510
- 11** Basiscursus calculeren volgens de Techniek Nederland-methode
6 februari
Genemuiden
tnl.nu/dv4p511

Samen sleuren aan talent

Er zijn volop mogelijkheden om – samen met overheden en onderwijs – jongeren te interesseren voor het vak. In allerlei strategische netwerken kunt u een steentje bijdragen aan aantrekkelijk, praktijkgericht onderwijs, verhoogde interesse voor technische beroepen én voor aanwas van jong talent in het eigen bedrijf.

„In deze hybride leeromgeving ontdekken scholieren de leuke en praktische kant van de energietransitie en van smart technology.“

De Verkerk Groep doet dat door deel te nemen aan de Duurzaamheidsfabriek, een samenwerking van de gemeente Dordrecht, het Da Vinci College en het bedrijfsleven. In deze hybride leeromgeving ontdekken scholieren de leuke en praktische kant van de energietransitie en van smart technology. Business Unit Manager Pieter Visser van de Verkerk Groep: 'Wij geloven door samen te werken met verschillende partijen dat wij zo goede, enthousiaste vakmensen aan ons weten te binden en op die manier werken wij voortdurend aan het blijvend vernieuwen van opleidingen. We werkten voorheen al samen met de lokale technische scholen, nu doen we dat in de Duurzaamheidsfabriek. We denken mee over het opleidingsprogramma, geven gastlessen en pakken stages samen op. We laten hier zien dat het begrip elektromonteur een heel andere inhoud heeft dan tien jaar geleden, anders dan het beeld dat scholieren daar nog van hebben. En hoe dicht het nu bij ICT en smart technology staat, dingen waar de jeugd heel blij van wordt.'

Grootte maakt niet uit

De Duurzaamheidsfabriek is een goed voorbeeld van publiek-private samenwerking bij het stimuleren

Uitgelicht: Platform Talent voor Technologie

Platform Talent voor Technologie (PTvT) is een samenwerking van technische werkgevers- en werknemersorganisaties en de ministeries van OCW, EZK en SWZ, waarbinnen de kennis en ervaring van TechniekTalent.nu, Platform Bèta Techniek en TecWijzer is gebundeld. PTvT zet zich onder andere via haar labels (Katapult en Jet-Net & TechNet) in om alle jongeren in het onderwijs hun talenten voor technologie en ICT te laten ontdekken. Zodat meer jongeren hiervoor gaan kiezen.

→ Voor meer informatie ga naar tnl.nu/dv4p61

van praktijkgericht onderwijs en instroom van goede vakmensen. Maar er is veel meer dan dat. Platform Talent voor Technologie faciliteert en ondersteunt de diverse samenwerkingsverbanden. Zoals Katapult (mbo-hbo), Techniekpact (regionale samenwerkingen voor aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt), Sterk Techniekonderwijs (vmbo-mbo), Jet-Net & TechNet (po, vmbo, havo en vwo). Bij al deze netwerken kunt u zich aansluiten, hoe groot of klein u ook bent.

Brug slaan

Wat kunt u doen? Gastlessen geven bijvoorbeeld, als techniekcoach optreden, workshops organiseren op uw bedrijf, ondersteuning bieden bij het ontwikkelen van lesmateriaal, deelnemen aan beroepsmarkten en skills labs. Er zijn mogelijkheden genoeg om de brug te slaan tussen het onderwijs en het snel veranderende bedrijfsleven. Tegelijkertijd zet u zichzelf goed op de kaart bij de medewerkers van de toekomst.

Hoe? 10 tips:

1. Meld u aan bij één van de bovengenoemde netwerken. Kijk voor meer informatie op www.wijzijnkatapult.nl, www.jet-net.nl, www.techniekpact.nl en www.sterktechniekonderwijs.nl. OTIB of uw regiomanager van Techniek Nederland kunnen u adviseren om het juiste netwerk te vinden.
2. Werk samen met regionale scholen. Bijvoorbeeld door stages en excursies aan te bieden, gastlessen te verzorgen, of passend lesmateriaal te ontwikkelen.
3. Bundel je krachten op regionaal niveau. Een voorbeeld: REMO West-Twente is een door meerdere regionale bedrijven opgericht opleidingsinstituut. Jongeren kunnen zich hier, mét baangarantie, specialiseren in onder meer elektro- of installatietechniek.
4. Maak gebruik van social media om nieuwe medewerkers te werven. Jong talent bereikt u het beste via Instagram, Twitter en LinkedIn. Maak het interessant en inspirerend.
5. Leen leerlingen in bij IW Nederland en probeer hen aan boord te houden.
6. Trek zoveel mogelijk stagiaires en afstudeerders aan.
7. Nodig schoolklassen uit voor een rondleiding op het bedrijf en laat zien hoe uitdagend en aantrekkelijk de installatietechniek is.
8. Werk aan een duidelijk en onderscheidend bedrijfsprofiel en draag dat uit.
9. Zorg dat u zichtbaar bent bij evenementen van lokale en regionale scholen. Word sponsor van een school met jong talent of van een evenement waar veel jongeren op afkomen.
10. Zorg dat de uitstraling van uw bedrijf past bij de interesse en voorkeur van de jeugd: modern en inspirerend.

Uitgelicht: Katapult

In Katapult innoveren, experimenteren en investeren bedrijven, onderwijsinstellingen, overheden en onderzoekers samen in het beroepsonderwijs (mbo en hbo) en de beroepspraktijk van morgen. Katapult is een netwerk van meer dan 300 samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven – Centra genoemd – en groeit continu. Om zo de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te verbeteren. Zoals bijvoorbeeld door professionals uit het bedrijfsleven die lessen verzorgen. Of door studenten die tijdens hun opleiding onderzoek doen voor een mkb-bedrijf. Er nemen zo'n 84.000 studenten, 9.800 bedrijven en 5.000 docenten deel aan deze Centra. Platform Talent voor Technologie ondersteunt het Katapult-netwerk vanwege haar expertise in het samenwerken tussen overheden, onderwijs en bedrijven en het kennisprogramma voor de Centra voor innovatief vakmanschap en de Centres of expertise.

→ Meedoen?
Kijk op tnl.nu/dv4p62

Laat u opleiden

Techniek Nederland verzorgt met gerenommeerde opleidingsbedrijven veel gerichte opleidingen voor bij- en nascholing. Voor zowel u als voor uw medewerkers, uiteraard afgestemd op uw vakgebied en bedrijfspraktijk. Voor deze opleidingen geldt een aantrekkelijk tarief. En ze zijn bovendien direct toe te passen in uw dagelijkse werkzaamheden.

Cursus Energiecoördinator

Aandacht voor energiebeheer is niet alleen nodig met het oog op het klimaat, maar het is ook te zien aan de energienota. Kundig energieadvies op maat voor je eigen organisatie (utiliteit en industrie) geven vergt kennis en kunde. Wilt u deze ook vergroten?

→ Kijk voor meer informatie op tnl.nu/dv4p71

Cursus Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED)

De energie-audit moet worden uitgevoerd bij grote ondernemingen (> 250 medewerkers of met een omzet van meer dan 50 miljoen euro). Met deze cursus bent u in staat zelfstandig de EED energie-audit uit te voeren. Wat leert u dan? Alles over het energiebeheer, van modelleren van energieverbruik tot het inkopen van elektriciteit en gas. Hoe brengt u dat systematisch in kaart waar het energieverbruik binnen de organisatie plaatsvindt? En nog veel meer. Ook meedoen?

→ Kijk voor meer informatie op tnl.nu/dv4p72

Cursus warmtenetten

Aardgas verdwijnt uit woningen en gebouwen en de verwarming ervan gaat deels plaatsvinden via warmtenetten gevoed door restwarmte uit industrie, energiebedrijven, afvalverbranding

en warm water uit geothermie. Deze cursus gaat in op de actualiteit, wetgeving en beleid, techniek, aanleg en onderhoud en financiering. Wat kunt u na de cursus? Onder andere adviseren over toe te passen warmtenetten en labels, adviseren over energiebesparende maatregelen en duurzame warmtenetten.

→ Voor meer informatie kijk op tnl.nu/dv4p73

Nieuwe retailopleidingen

Smart Home zijn geïntegreerde, intelligente ICT-systemen en apparaten voor in huis. Dit maakt een woning comfortabeler, veiliger, gezonder

en energiezuiniger. Wij bieden twee nieuwe trainingen aan voor 245 euro (niet-leden 285 euro). Beide trainingen volgen? Dat kan en kost slechts 225 euro.

Basistraining Smart Home

Verlichting met een app bedienen, muziek in alle kamers, verwarmen per zone en stembediening; leer hoe u de basisinstallatie en configuratie kunt uitvoeren om zo uw klanten goed te adviseren.

→ Ga voor meer informatie naar tnl.nu/dv4p74

Basistraining netwerk

In een (smart) woonhuis of bedrijfspand is een datanetwerk essentieel én vooral stabiele, draadloze dataoverdracht. Na deze training kunnen deelnemers de diverse onderdelen van een computernetwerk benoemen, diverse koppelingsmogelijkheden duiden en een plek geven in een netwerk én een router, een switch en wifi-accesspoint installeren en configureren.

→ Ga voor meer informatie tnl.nu/dv4p75

Calculeren: leer het ook

Over calculatie wordt veel gesproken, maar doet u het ook regelmatig? Wilt u maximaal voordeel dan is goed rekenen noodzakelijk. Of het om een warmtepomp of een noodverlichtingsinstallatie gaat; de methode is hetzelfde. Voor zowel E- als W-installateurs. Het pakket biedt een diversiteit aan opleidingen. Beginnend calculator of een tendermanager? Geïnteresseerd in het toepassen van de calculatietijdnormen, offertes voor cv-ketels met onderhoudscontract of voor een DBMO-contract voor tunnels? Voor iedereen!

Calculeren

Basiscursus, omgaan met kentallen en calculatienormen.

Leden prijs: 595 euro

Niet-leden prijs: 995 euro

Levensduurkosten

Meerkosten van installaties tijdens levensduur.

Leden prijs: 1.595 euro

Niet-leden prijs: 1.995 euro

Tendermanagement

Offertes maken met meerdere partijen. Begin 2020 beschikbaar

Van kostprijs naar winst/rendement

Calculeren strategisch bekeken.

Leden prijs: 250 euro

Niet-leden prijs: 495 euro

De opleidingen zijn interactief en sluiten dus aan op de praktijk en bij de verschillende betrokkenen in het calculatieproces.

→ Ga voor meer informatie naar tnl.nu/dv4p76

Training ComfortInstallateur nu virtueel

Na ruim tien jaar heeft OTIB het project Technologie Thuis Nu (TTN) in september afgesloten. De modelwoningen in Woerden, onderdeel van TTN, met aanpassingen om mensen langer zelfstandig thuis te kunnen laten wonen, krijgen een nieuw leven. Vanaf nu kunt u ze ook virtueel bezoeken en u zich virtueel laten trainen.

Schoolklassen, studenten, installateurs en wetenschappers; de miniwoonwijk in Woerden kon de afgelopen jaren rekenen op zo'n 30.000 belangstellenden uit alle hoeken van de samenleving. Ze deden er inspiratie, kennis en ervaringen op in de Comfort & Safety en Low Vision-woning, de Mobility & COPD-woning, de dementie- en de renovatiewoning. Je kon er zien en ervaren hoe concrete oplossingen bijdragen aan het langer zelfstandig thuis wonen met gemak en comfort. Techniek Nederland en OTIB werkten daarin samen met bedrijven uit de branche, woningcorporaties en scholen. Het project TTN is dus

afgesloten, maar de kennis en kunde die hiermee zijn opgedaan, blijven geborgd bij Techniek Nederland. Zoals in de trainingen ComfortInstallateur, die we nu in eigen beheer gaan aanbieden. De modelwoningen zijn overgedragen aan het ROC Midden Nederland in Nieuwegein, die ze opnieuw gaat opbouwen en gebruiken als praktijk- en inspiratieruimten voor studenten en derden. Sinds september zijn de woningen ook virtueel te bezoeken, via de website www.otib.nl/virtuelewoonwijk kan iedereen er een kijkje nemen.

Cursus met e-learning en VR-brillen

Download u de VR-app en heeft u een speciaal 'VR-kijkertje', dan kunt u ook de virtuele tour door de woningen volgen. Een prima hulpmiddel om ook klanten mee te laten kijken in de mogelijkheden die installatietechnologie biedt op het gebied van veilig en comfortabel wonen. De virtuele rondleiding wordt ook geïntegreerd in de trainingen voor de Comfort-Installateur.

Door een deel van de algemene lesstof als e-learning aan te bieden, korten we de cursus met een dag in. Van een driedaagse wordt het nu dus een tweedaagse training, waarbij u de e-learning op elk willekeurig moment vrij kan volgen. Niet gek voor drukbezette installateurs die geen dag kunnen missen. Tijdens de twee praktijkdagen oefenen we gesprekstechnieken en doen we rollenspellen.

De modelwoningen in Woerden waren jarenlang een ideale, inspirerende omgeving voor de training ComfortInstallateur. Met de verhuizing naar Nieuwegein, gaan we ze op een andere manier bij de training betrekken: virtueel. Met VR-brillen leiden we u rond door de zorg- en renovatiewoningen en de technische oplossingen die daar zijn uitgevoerd.

→ Meer weten? Kijk op tnl.nu/dv4p77

2020: Dit gaan we doen

Het eind van het jaar is een periode van vooruit kijken en plannen maken. U werkt aan uw speerpunten voor volgend jaar, Techniek Nederland stelt nieuwe ambities vast. Ambities die aansluiten bij uw wensen en behoeften. Bij maatschappelijke ontwikkelingen die vragen om technische oplossingen. De relevantie van de techniek wordt groter, de sector groeit uit tot een nationale factor van belang. Dat biedt kansen en schept verantwoordelijkheden. In 2020 gaan we kansen creëren en verzilveren, met en voor u. En ervoor zorgen dat we dat goed doen.

Het zal niemand verbazen dat de verwachtingen rooskleurig zijn. De markt is booming. Op vrijwel alle belangrijke vraagstukken van het komende decennium heeft de installateur een antwoord. Maar hoe komen we aan voldoende mensen om de groeiende werkstroom aan te kunnen? En hoe houden we bestaande medewerkers vast? Dat is misschien wel de grootste uitdaging waar we voor staan.

Opleidingen en techniekpromotie

In 2020 zet Techniek Nederland zich in voor voldoende en toegankelijke techniekopleidingen op alle niveaus. We werken aan flexibele opleidingsmogelijkheden voor zij-instromers en aan bijscholingstrajecten voor bestaande medewerkers over actuele technieken. Zo gaan we het komende jaar cursussen opzetten voor onder meer het inregelen van verwarmingssystemen en het werken met zonnepanelen. Jongeren willen we warm maken voor werken in de techniek door de bepalende rol te laten zien die de installatiesector pakt in de energietransitie en de diversiteit aan uitdagende beroepen die we te bieden hebben. Dat doen we door ons platform De Techniek achter Nederland nadrukkelijker onder de aandacht van de juiste doelgroepen te brengen. En door samenwerking met onder meer OTIB gaan we jongeren bereiken op aansprekende wijze en kanalen. Zo gaan we de items die BNR maakt over de impact van techniek op de samenleving – de BNR Techniektour – gericht delen met groepen jongeren/leerlingen via social media.

Sociale innovatie is hard nodig

Ook werkgevers hebben een taak. Het nog vrij conservatieve imago van de sector moet veranderen om de Nieuwe Medewerker te interesseren voor een baan bij een installatiebedrijf. Er zijn nieuwe vormen van leiderschap nodig, een andere verhouding tussen werkgever en medewerker, organisaties die meer flexibiliteit en ontwikkelmogelijkheden bieden. Samen met leden van Jong Techniek Nederland en andere ledengroepen gaan we in 2020 aan de slag met sociale innovatie.

Passend pensioenstelsel realiseren

2020 wordt het jaar van de waarheid voor het nieuwe pensioenstelsel. De afspraken uit het pensioenakkoord zijn de afgelopen maanden door verschillende werkgroepen uitgewerkt. Uiteindelijk moeten die leiden tot een nieuw pensioenstelsel. Techniek Nederland praat en denkt daarover mee. We streven in 2020 naar een pensioenstelsel dat past bij deze tijd, dat goed is uit te leggen aan medewerkers en kan bijdragen aan de aantrekkingskracht van de sector. Een stelsel dat ook betaalbaar is, met aanvaardbare en stabiele premies. In de overgangperiode naar een nieuw stelsel vinden we het belangrijk dat er goede afspraken komen over de financiering van de transitie.

Belangrijk speerpunt is zorgen voor kwaliteitsborging bij lidbedrijven.

Kortingen voorkomen

Berichten over kortingen op de pensioenen in de metaal en techniek zijn aan de orde van de dag. De rentes zijn laag, de toezichthouder stelt strengere eisen aan de dekkingsgraad van pensioenfondsen en dus zouden kortingen onontkoombaar zijn. Wij maken ons sterk voor het behoud van de huidige pensioenen en het voorkomen van kortingen in 2020.

Branche-imago en kwaliteit

'Be good and tell it' is een gevleugelde marketing-uitspraak. Een belangrijk speerpunt voor 2020 is dan ook: zorgen voor kwaliteitsborging bij de lidbedrijven en het goed op de kaart zetten van Techniek Nederland als kwaliteitsmerk. Daaraan gaan we werken met verschillende ledengroepen, voor het eerst ook met communicatie- en marketingprofessionals van lidbedrijven.

Kwaliteitsregelingen uitbouwen

De energietransitie geeft de branche een belangrijke positie en zet ons in de schijnwerpers. Dat brengt ook risico's met zich mee. De branche en de ondernemers komen onder een vergrootglas te liggen en incidenten met nieuwe technieken worden breeduit uitgemeten. Vanaf 2020 moeten nieuwe én bestaande leden aan onze nieuwe kwaliteitscriteria voldoen. We focussen op de uitwerking van de wettelijke certificeringsregeling voor het onderhoud van gastoestellen en op het aanpassen van bestaande kwaliteitsregelingen aan de nieuwe wetgeving rondom Private Kwaliteitsborging. Daarnaast gaan we het retail-keurmerk Refurbished voor iPhones uitbreiden naar tablets en MacBooks. Voor Infra streven we in 2020 naar het opleveren van de geactualiseerde CKB (Certificatieregeling Kabelinfrastructuur en Buizenlegbedrijven). Bij de vernieuwing van de kwaliteitsregelingen van InstallQ, gaan we u het komende jaar nauw betrekken. Bij nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteit, maken we ons sterk voor serieuze handhaving.

Positionering in 'Wij zijn de Klimaat-aanpakkers'

Onder de noemer 'Wij zijn de Klimaat-aanpakkers' gaan we ons verder positioneren als de branche die bepalend is voor de toekomst van Nederland. Via samenwerking met onder andere BNR richten we ons op de politiek, de overheid en onze belangrijkste stakeholders. Om de consument te bereiken, liften we in 2020 mee op de grotere publiekscampagnes die de Rijksoverheid inzet. Met onze eigen social media-campagnes haken we bij deze publiekscampagnes aan en zetten we Techniek Nederland en haar leden neer als een kwaliteitsmerk.

Vindbaarheid verbeteren

Zichtbaarheid en vindbaarheid. Dat is wat we voor u nastreven met de digitale Ledenzoeker. Komend jaar gaan we die tool beter toegankelijk en gebruiksvriendelijker maken. U wordt nog beter vindbaar en

we gaan voor u bijhouden hoe vaak u in de Ledenzoeker bent gevonden. Consumenten die uw website bezoeken of op uw naam googelen, krijgen via uw klantbeoordelingssysteem een goede indruk van uw vakmanschap en kwaliteiten. Zo dragen we samen bij aan een kwaliteitsmerk dat zichtbaar is en inhoud heeft.

Energietransitie versnellen

Techniek Nederland heeft een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van het Klimaatakkoord, met name bij de plannen voor de gebouwde omgeving. Nu gaan we daar samen de schouders onder zetten. Dat doen we bijvoorbeeld door aan te schuiven bij vijf van de twintig lopende proeftuinen met aardgasvrije wijken en we sturen mee op een tweede ronde proeftuinen. We werken samen met woningbouwcorporaties in het versnellingsproject Startmotor voor verduurzaming van huurwoningen. We hebben dan bovendien een aanpak uitgewerkt voor de individuele 'ontzorging' van huizenbezitters én voor het mkb.

We zien voor Techniek Nederland een belangrijke rol weggelegd bij de uitwerking van het Klimaatakkoord in Regionale Energie Strategieën, warmtevisies en uitvoeringsagenda's. We gaan samen met onze leden – regionaal en lokaal – technische expertise inbrengen bij het opstellen van die plannen, ervoor zorgen dat die van de grond komen én dat technische opleidingen daar de kennis voor gaan borgen. In 2020 presenteren we een digitale monitor, die laat zien welke gemeenten, buurten en wijken op korte termijn plannen hebben om te verduurzamen. De inzichten die daaruit voortkomen, gaat Techniek Nederland vertalen in hulpmiddelen en diensten voor de leden die in de regio's aan zet zijn.

Lobbyactiviteiten in 2020

De nieuwe naam en inhoud van de vereniging én onze belangrijke rol in de uitdagingen waar de maatschappij voor staat, hebben de positie van Techniek Nederland aan de overlegtafels versterkt. In 2020 zetten we onze lobby in om uw de belangen te behartigen op

veel gebieden. Op langlopende sociale dossiers, zoals bijvoorbeeld het nieuwe pensioenstelsel, arbeidsmarktproblematiek en onderwijs, maar ook op het vlak van ondernemersklimaat, zoals bijvoorbeeld het verbeteren van de praktijk van aanbesteding.

Vinger aan de pols bij regelgeving

In 2020 focust onze lobby op wet- en regelgeving die te maken heeft met het klimaat en de energietransitie, kwaliteit en veiligheid. Zo proberen we de onderdelen van de Klimaatwet die voor u relevant zijn, met uw input bij te sturen. Het is de techniekbranche die het moet gaan doen, maar regelgeving moet daar de handvatten voor bieden.

Het energie- en klimaatbeleid leidt tot allerlei nieuwe regels of aanpassingen daarvan. Er worden bijvoorbeeld nieuwe geluidsnormen voor warmtepompen bedacht, bestaande normen voor de energiebesparing door bedrijven en kwaliteits-/veiligheidsnormen voor werkzaamheden aan verwarmings- en koelingsinstallaties (EPBD) worden aangescherpt. Met name op het gebied van kwaliteit en veiligheid verwachten

we de komende jaren meer en scherpere regels, zowel landelijk als vanuit Europa.

Op het gebied van kwaliteit vragen in 2020 de invoering van de wettelijke certificeringsregeling voor het onderhoud van gastoestellen en het aanpassen van bestaande kwaliteitsregelingen aan de nieuwe wetgeving rondom Private Kwaliteitsborging onze aandacht. We houden een vinger aan de pols als het gaat om de werkbaarheid en betaalbaarheid van die regelingen en de wijze van handhaving. Zoals we dat ook zullen doen bij alle nieuwe wet- en regelgeving, of het nu gaat over kwaliteit, veiligheid of bijvoorbeeld energiebesparing. Als het nodig is pleiten we voor het inzetten van een mkb-toets om nieuwe regelgeving ondernemersvriendelijk te kunnen maken.

Samenwerking aan de 'achterkant'

Tot slot zetten we in 2020 ook fors in op samenwerking aan de 'achterkant'. Bijvoorbeeld met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als het gaat om het opstellen van een branchevisie Vervanging en Renovatie, met Rijkswaterstaat voor het evalueren van de landelijke bruggenstandaard en met provincies en gemeenten als het gaat om de uitwerking van het Klimaatakkoord in regionale energietransitieplannen.

Digitalisering

De digitalisering zet door en de sector maakt daar dankbaar gebruik van. Het biedt mogelijkheden om processen te vereenvoudigen en te verbeteren, werk te creëren én inzicht te geven. Een toepassing die in het oog springt is de Uniforme Objecten Bibliotheek (UOB) voor installatiedelen. Van elk product waaruit een installatie of gebouw is opgebouwd, kunt u daarmee een virtueel object aanmaken én modellen uitwisselen met projectpartners. We gaan ervoor zorgen dat de UOB eind 2020 gereed is en 2BA de bibliotheek gaat exploiteren.

Centraal Register Techniek optuigen

In 2020 bouwen we – werkgevers en OTIB – ook aan de Stichting Centraal Register Techniek (CRT). Dit Centraal Register biedt betrouwbare informatie over de kwaliteit van bedrijven en het vakmanschap van medewerkers in de branche. Het CRT start het komende jaar met enkele grote kwaliteitsregelingen van InstallQ en de Stichting Samenwerken voor Veiligheid.

Cyberweerbaarheid

In 2020 neemt Techniek Nederland namens de Smart Home Society het initiatief tot een 'Smart Home Cyberweerbaarheidssamenwerking'. Deze samenwerking heeft als doel de digitale weerbaarheid van de aanbieders van Smart Home-producten én diensten te verbeteren. Uiteindelijk moet dat leiden tot veilige Smart Homes voor consumenten.

En dit blijven we doen

Zoals u leest, zijn we veel van plan. Maar onze inzet houdt niet op bij deze actiepunten. In het uitgebreide beleidsdocument – beschikbaar via www.technieknederland.nl/beleidsplan2020 – leest u wat we nog meer gaan doen op onze andere strategische thema's, zoals Wonen, Welzijn en Zorg, Infrastructuur en Ondernemerschap.

Vergeet ook niet wat we elke dag voor u blijven doen. Zoals het geven van advies, het verrichten van onderzoeken, het uitbreiden en actualiseren van opleidingen, het organiseren van bijeenkomsten, seminars en workshops. Maar ook het op peil houden van uw vakkennis en het behartigen van uw belangen in Den Haag en in de regio. We blijven samenwerken met tal van partners, houden onze helpdesk voor technische, sociaal-economische, juridische en fiscale vragen in de lucht en blijven u bezoeken, gaan door met het ontwikkelen van handige checklists en ledenvoordelen.

En natuurlijk kunt u altijd contact opnemen met onze afdeling Ledenservice via 079 325 07 90 of ledenservice@technieknederland.nl en met de relatiebeheerder bij u in de regio.

Doorwerken of pauzeren?

De kerstvakantie staat voor de deur maar het is nog altijd knetterdruk. Wat doet u? Doorwerken of pauzeren? We vroegen het vier ondernemers.

Job Beijer, Totaalinstallateur Aquarius in Sleeuwijk (15 medewerkers): 'In principe gaan we twee weken dicht rond de Kerst. Ook al is het knetterdruk en hadden we op volle kracht door kunnen werken, het is goed om even een pauze in te lassen. Dat hebben we

allemaal hard nodig. Uiteraard zijn we telefonisch wel bereikbaar en gaat de storingsdienst gewoon door. Er is een schaduwrooster gemaakt voor inzet bij noodgevallen.'

Dyon Rademaker, Rademaker Warmtetechniek in Almere (12 medewerkers): 'Onze core business is service- en onderhoudscontracten, dus een aantal monteurs is ook tijdens de feestdagen standby. Dit jaar draaien we wel iets meer dagen op beperkte capaciteit dan normaal, want het is heel druk geweest. De maatschappij verandert. Steeds meer winkels en bedrijven blijven open rond de feestdagen en ook medewerkers staan er anders in. Ze nemen vaker, maar korter vrij, niet altijd in de geheide vakantieweken. Dus er zijn altijd mensen die storingsdienst willen draaien in vakantietijd. Ikzelf? Als ondernemer is het moeilijk de deur echt achter je dicht te trekken. Alleen als het

stralend mooi weer is, durf ik er misschien een paar dagen tussenuit te gaan. Bij vorst gaat de klant voor.'

Onno Wendelaar Bonga, Totaalinstallateur Ewald in Surhuisterveen (39 medewerkers): 'Wij hebben twee bedrijven. Het bedrijf dat in de projectmatige woningbouw werkt, blijft twee weken gesloten. Aannemers doen dat ook, dus wij passen ons daarop aan. Bij het allround installatiebedrijf gaan de servicemonteurs en kantoormedewerkers in lagere bezetting door. Druk of niet, iedereen heeft een adempauze nodig, dus op volle stoom doorgaan is geen optie.'

Wilma Ritzen, Elektrotechnische Installatiebedrijf Kontakt in Hoensbroek (15 medewerkers): 'Afhankelijk van hoe de feestdagen vallen, stoppen we elk jaar één of twee weken, de storingsdienst uitgezonderd. In oktober en november is het bij ons altijd razend

druk. Woningcorporaties, gemeenten en instellingen maken dan nog snel hun laatste budgetten op, waardoor er extra werk is voor onderhoud of verbouwingen. Na twee hectische maanden is het dus goed om de accu's weer even op te laden.'

De voornemens

Het eind van het jaar biedt gelegenheid om vooruit te kijken. Wat zijn uw voornemens? We vroegen het vier ondernemers.

Marcel de Groot, De Groot Installatiegroep in Emmen (700 medewerkers): 'Door het scoren van een aantal mooie projecten én een overname, maken we momenteel autonome groei door. Over 2020 ben ik dus uiterst positief gestemd.

Speerpunt voor het nieuwe jaar is vooral het behoud van onze medewerkers. We zetten bijvoorbeeld programma's in rond mantelzorg, taalachterstanden en opleidingen bijvoorbeeld. Verder willen we praktisch aan de slag met de thema's Digitalisering en Robotisering.'

Edwin Keijzers, Installatiebedrijf Keijzers Martens in IJsselstein (59 medewerkers): 'De focus op het welzijn van onze medewerkers is ons belangrijkste speerpunt. Dat betekent gezond en veilig werken in het veld, er op kantoor voor zorgen dat er altijd fruit is,

dat mensen meer bewegen en we vaker staand vergaderen. Een health-check, betaald door het bedrijf, hoort daar ook bij. Verder willen we meer inzetten op circulariteit en duurzaamheid, bijvoorbeeld bij de

aanschaf van producten, en kijken we naar verdere versterking door samenwerking of fusies.'

Maureen Nederhoed, Installatiebedrijf Hartwig in Emmen: 'De markt dwingt ons om dingen slimmer aan te pakken. We focussen in 2020 dan ook op het digitaliseren van de diverse processtappen, prefabben en samenwerking met toeleveranciers, groothandel en onderaannemers. We willen nog meer energie steken in samenwerking met scholen aan hybride onderwijs en grotere instroom.'

Sam der Vries, Installatiebedrijf Hajnadi in Kerkrade (43 medewerkers): 'Als mkb-familiebedrijf gaan wij niet voor kwartaal- of jaarcijfers, maar voor generatiecijfers, voor continuïteit. Voor duurzame relaties met klanten, het binden van medewerkers. Ook

in 2020. We investeren in het welzijn en opleiden van bestaande medewerkers. Maar ook in het vinden en opleiden van zij-instromers, waarbij we vooral ook meer vrouwen willen werven. Verder wordt 2020 het jaar van de certificering voor gasverbrandingsinstallaties. Dus gaan we ervoor zorgen dat we daar op tijd klaar voor zijn.'

Het InTechnium gebouw in Woerden, waar Techniek Nederland in augustus 2020 zijn intrek zal nemen.

Nieuwe werkwijze, nieuwe locatie

Per augustus 2020 verhuist het verenigingsbureau van Techniek Nederland naar Woerden, waar het zijn intrek neemt in het InTechnium-gebouw, waar ook TVVL en OTIB al zijn gevestigd. Waarom? Vijf redenen:

- Hier kunnen we samen met onze partners de branche naar een hoger plan brengen en u nog beter van dienst zijn; het wordt een echt sectorhuis.
- De nieuwe locatie (met energielabel A) is beter bereikbaar voor meer leden en ook beter geoutilleerd om meer leden te kunnen ontvangen.
- De huurovereenkomst voor het kantoor in Zoetermeer loopt af en het gebouw gaat tegen de grond om plaats te maken voor de herontwikkeling van het gebied.
- We kunnen op een kleinere oppervlakte meer doen.
- Bij een nieuwe inhoud horen ook een nieuwe werkwijze én een nieuw gebouw. Zo realiseren wij een volgende verbeteringsslag, waardoor we flexibeler, projectmatiger en dynamischer kunnen werken én samenwerken.

Iedereen doet wat! U toch ook?

De landelijke campagne 'Iedereen doet wat' zet consumenten aan om met eenvoudige maatregelen te verduurzamen. Om met kleine stappen te komen tot grote resultaten. Techniek Nederland haakt sinds november aan op het thema 'Uw huis winterklaar'. Op onze website bieden we u ideeën om hier ook lokaal op aan te sluiten. Eén van de maatregelen die u kunt adviseren, is het inregelen van cv- of warmtepompinstallaties.

De campagne en gelijknamige website 'Iedereen doet wat' is in september gestart. Het is een initiatief van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Binnenlandse Zaken, Infrastructuur & Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Iedereen kan wat doen tegen het verspillen van energie en voedsel en tegen de vervuiling van auto's. De website www.iedereendoetwat.nl geeft daarvoor ideeën en tips. Vanaf november tot eind december focust de campagne op energiebesparing en het winterklaar maken van de woning.

Techniek Nederland doet heel wat!

Techniek Nederland doet heel wat! Met die insteek gaan we de consument bewust maken van het belang en de eenvoud van energiebesparende maatregelen. En hoe Techniek Nederland-installateurs hen daarbij kunnen helpen. Door advies te geven over kleine maatregelen zoals het isoleren van leidingen, het afsluiten van buitenkranen, het onderhoud en inregelen van verwarmingsinstallaties. We verwijzen de consument daarbij naar de Ledenzoeker op onze website. Want doe je iets? Doe het dan ook goed en schakel een erkende installateur van Techniek Nederland in.

De deel-campagne Energiebesparing van 'Iedereen doet wat' duurt vijf weken en loopt sinds begin november. Wilt u ook wat doen? Op tnl.nu/dv4p112 bieden we u ideeën om lokaal aan te sluiten op de landelijke campagne, zodat u kunt profiteren van de brede aandacht én de slogan. U kunt de slogan personaliseren en in de lokale media adverteren met bijvoorbeeld 'Installatiebedrijf Brouwer doet ook wat'. In uw uitingen rondom de campagne is het goed om de consument te wijzen op de mogelijkheden van het inregelen van cv-installaties en warmtepompen. Een eenvoudige maatregel waar men direct profijt van heeft; zowel in de portemonnee als qua comfort.

Doe mee en maak zichtbaar hoe u als installateur verduurzaming eenvoudig en bereikbaar maakt. Ook in 2020 vraagt de overheid veel aandacht voor verduurzaming van woningen dus dit thema kunt u langer inzetten in uw contact met klanten.

Waterzijdig inregelen is snel te leren

Met waterzijdig inregelen optimaliseer je de balans in een verwarmingsinstallatie. Veel huishoudens draaien nog op een gasgestookte cv-installatie die waarschijnlijk niet ingeregeld is, dat kan hogere kosten en minder comfort betekenen. Voor de warmtepomp daarentegen is inregelen zelfs noodzakelijk voor het behalen van optimaal rendement van de installatie. Kortom; profijt voor zowel u als uw klant. Voor uw klant meer comfort tegen een lage prijs én het garandeert u business.

Het inregelen van de ontwerpvolumestromen in een cv-installatie en/of warmtepompinstallatie is met de komst van de warmtepompen ineens veel belangrijker geworden. Waarom? Bij warmtepomp hybride oplossingen is het comfort direct afhankelijk van het juist waterzijdig inregelen van het afgiftesysteem. Het rendement loopt sterk achteruit wanneer hier geen aandacht aan is besteed tijdens de installatie. Onder invloed van de energietransitie is juist nu grotere behoefte aan kostenbesparing en verhoging van het comfort.

Techniek Nederland biedt via IW Nederland een eendaagse training aan om deze discipline helemaal onder de knie te krijgen of de kennis weer eens op te frissen.

↳ Voor meer informatie ga naar tnl.nu/dv4p111

Dan maar elektrisch?

Het Klimaatakkoord schrijft voor dat de 40 grootste steden in 2025 een emissievrije zone moeten hebben. Voertuigen die schadelijke stoffen uitstoten zijn daar niet meer welkom. En daar sta je dan met je dieselbus als installateur. Wat nu met die storingsmelding in de binnenstad? Veel steden werken al plannen uit voor 2025. Techniek Nederland zit bij een aantal steden aan tafel om mee te denken over een uitwerking die werkbaar is voor installateurs. In Den Haag bracht dat al resultaat op.

Terugdringen van de CO₂-uitstoot? Daar is Techniek Nederland ronduit vóór. U ongetwijfeld ook. Helaas zijn we ook deels verantwoordelijk voor die uitstoot. Dagelijks rijden duizenden diesel- of benzinebusjes kriskras door het land. Nu al zijn er gemeenten die bij aanbestedingen stellen: u mag het werk komen doen, maar kom niet met een dieselbus. En in 40 steden mogen ze straks bepaalde zones niet meer in.

Meewerken aan verbetering

Natuurlijk werken we mee aan verbetering. Maar het moet wel kunnen. Er is nog weinig aanbod in elektrische bestelauto's, zeker niet in tweedehands, en ze zijn duur. Zonder aanschafsubsidie en/of slooppremie van de overheid wordt het massaal overstappen op elektrische bedrijfsauto's een flinke investering.

Gereedschapskist op wielen

De installateur kan niet zonder zijn gereedschapskist op wielen. Het is moeilijk te plannen wanneer en voor hoe lang u voor een storing in de

binnenstad moet zijn. Daarin wijken we af van veel andere sectoren. Al die aandachtspunten brengen wij in bij gesprekken met gemeenten die zich voorbereiden op het emissievrij maken van hun binnenstad. Zoals in Den Haag. Daar kwam het convenant Stedelijke Distributie tot stand vanuit een dialoog met diverse branches. Er is onder meer vastgesteld dat installateurs en andere 'maak'-bedrijven wellicht een uitzonderingspositie krijgen bij bepaalde beperkingen.

Langer parkeren

Elisabeth Schoeman, projectleider Luchtkwaliteit gemeente Den Haag: 'De gemeente Den Haag vindt het belangrijk om samen met het bedrijfsleven en andere belanghebbenden na te denken over oplossingen. Mede door inbreng van Techniek Nederland is er dan ook een convenant tot stand gebracht. Daarin stellen we vast dat we de mogelijkheid onderzoeken om serviceverlenende bedrijven - zoals installateurs - met zero-emissie voertuigen langer te laten parkeren dan de

“In 40 steden mag de dieselbus straks bepaalde zones niet meer in.”

huidige twee uur. De ambitie is dat er in 2025 alleen nog maar zero-emissie bestel- en vrachtauto's rijden in de binnenstad. Daarnaast willen we in 2021 een milieuzone invoeren die vervuilde dieselvoertuigen (tot en met Euro 3) uit het centrum weert. Om een gelijke aanpak te bevorderen gaat het Rijk milieuzones harmoniseren. Een vergelijkbare aanpak lijkt ons waarschijnlijk voor de emissievrije zones.'

Gelijke aanpak

Techniek Nederland vindt dat laatste punt heel belangrijk. Als er dan emissievrije zones komen, laten we dan de regels zo veel mogelijk gelijktrekken. Als er een bepaalde ontheffing komt, zou die bij voorkeur moeten gelden voor elke zero-emissie zone. En niet dat Apeldoorn wel plugin-hybrids toestaat en Amersfoort alleen voor all electric gaat. Ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn.

Bereid u voor

Op den duur zullen binnensteden alleen nog maar toegankelijk zijn voor elektrisch vervoer en de fiets. Daar zal u als installateur rekening mee moe-

De ins en outs

Wie wil overstappen op elektrisch rijden zal zich opeens allerlei vragen stellen. Wat voor typen elektrische auto's zijn er eigenlijk? Welke actieradius moet mijn nieuwe auto hebben? Hoe zit dat met laadpassen en laadpalen? Waar staan die? Ga ik kopen of leasen? En de BPM dan? En de bijtelling? Het antwoord op deze en nog meer vragen vindt u in onze folder 'Elektrisch vooruit', die u hier kunt downloaden.

→ tnl.nu/dv4p121

Gemeenten bereiden zich voor op zero-emissie zone

Vanuit de Green Deal Zero-Emission Stadslogistiek (GDZES) werkt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat samen met 30-40 gemeenten. Het SamenwerkingsProject Expertpool Stadslogistiek (SPES) focust zich op het voorbereiden en begeleiden van de (gemeentelijke) besluitvorming om zero-emissie zones voor stadslogistiek in te voeren. Als 30-40 grotere gemeenten in 2025 een middelgrote zero-emissie zone voor stadslogistiek hebben ingevoerd, levert dat naar verwachting een jaarlijkse besparing van 1 Megaton CO₂ op. Doel van SPES is dat 40 gemeenten eind 2019 hebben besloten om deze zones in te voeren. Binnen het project werken gemeenten daarvoor gezamenlijk toe naar de zero-emissie zones in hun steden en leren met en van elkaar.

ten houden. Ga dus alvast in gesprek met uw autodealer of leasebedrijf over de mogelijkheden van elektrisch rijden. Misschien loont het nu al de moeite om over te stappen. Of denk mee over andere manieren om uw gereedschap en materiaal op de juiste plek te krijgen.

5 weetjes over waterstof

Met een zero-emission bedrijfswagen zouden de milieudrempels die gemeenten opwerpen snel verdwijnen. En ze komen er aan; de waterstof-elektrisch gedreven voertuigen. Zo introduceerde Groupe Renault, partner van Techniek Nederland, recent waterstof in hun lichte bedrijfswagenprogramma. Ze zijn geluidloos en stoten geen CO₂ uit.

Een waterstof-elektrisch aangedreven auto werkt als volgt. Een brandstofcel zet waterstof uit de tank in de auto samen met zuurstof uit de lucht om in elektriciteit waarmee de batterij en de elektromotor worden gevoed. Het enige restproduct is waterdamp en warmte.

1. Hoe ver kom ik?

Zo'n auto heeft een relatief grote actieradius. Op een kilo waterstof kunt u gemiddeld 100 kilometer rijden. De tankinhoud van een Toyota Mirai en Hyundai Nexo is 5 en 6.4 kilo. Daarmee hebben de auto's een actieradius van circa 500 en 640 kilometer.

2. Wat kost dat?

Waterstof reken je niet af per liter, maar per kilo. Aan de pomp betaal je gemiddeld tien euro per kilo en er gaat zo'n vijf tot zes kilo in. Omgerekend naar het aantal kilometers dat u op een kilo kunt rijden, zit de prijs voor waterstof per kilometer momenteel zo'n beetje tussen de prijs van benzine en diesel in.

3. Waar kan ik terecht?

In Nederland kan je op dit moment waterstof tanken in Helmond, Delfzijl, Rhon en Arnhem. Er liggen plannen klaar voor waterstoftankstations in Den Haag, Pesse, Breda, Amsterdam, Schiphol, Rotterdam Airport en Utrecht. In 2020 moeten in ons land op z'n minst twintig waterstoftankstations operationeel zijn.

4. Welke merken bieden waterstofauto's aan?

Het aanbod van waterstofauto's is vooralsnog beperkt tot de Toyota Mirai en de Hyundai Nexo, die in 2018 in de plaats is gekomen van de Hyundai ix35 FCEV. Medio 2020 komt Renault met de Master Z.E. Hydrogen als bestelauto in twee lengtematen en als chassis-cabine. Hij is voorzien van twee waterstoftanks, die onder de auto zijn gemonteerd. Dat vergroot de bruikbaarheid van de auto zonder dat dat ten koste gaat van het laadvolume van 10 m³. De gewichtstoename door de waterstofinstallatie is 200 kg. Eind 2019 is er ook de KANGOO Z.E. Hydrogen, met een actieradius van 370 km en een laadvolume van 3,9 m³. De waterstofinstallatie voegt 110 kg toe aan het gewicht van de auto.

5. Waterstofweetjes?

Hoe zit het met het verwarmen van woningen met waterstof? Hoe komen we tot een waterstofeconomie? Kun je waterstof ruiken?

Op deze en nog vele andere vragen vindt u het antwoord op tnl.nu/dv4p131

Stress! Wat nu?

ArboNed, partner van Techniek Nederland, liet zich in de week van de werkdruk in november niet onbetuigd en voerde intensief campagne om ongezonde werkdruk te helpen terugdringen en om te vormen naar gezonde werkdruk. Maar de aandacht blijft natuurlijk niet beperkt tot een week, u kunt ook structureel van deze expertise gebruikmaken.

Een gezonde werkdruk hoeft helemaal niet erg te zijn. Dit kunt u als werkgever ook niet altijd voorkomen. Maar wat als een gezonde werkdruk omslaat in ongezonde werkdruk? En dit zelfs leidt tot verzuim? Welke rol speelt leefstijl hierin en wat kunt u hier als werkgever aan doen? Daarover organiseerde ArboNed op zestien locaties gratis interactieve kennissessies, onder andere om de signalen van ongezonde werkdruk te leren herkennen. En als u die signalen oppikt, hoe gaat u dan het gesprek aan met uw medewerker over een gezonde balans en hoe stimuleert u fysiek en mentaal herstel op het werk? Lastig misschien, maar het is te leren.

Onderschat

En stressgerelateerd verzuim wordt onderschat want van het langdurend verzuim is een kwart stressgerelateerd. Een medewerker met psychische klachten is gemiddeld 226 dagen uit de roulatie, bij een burn-out

loopt dit zelfs op naar 294 dagen. En een dag verzuim kost gemiddeld 250 euro. Alle reden om dit fenomeen zien te voorkomen.

Vindt u het thema interessant, maar lukte het u niet een kennissessie te bezoeken, dan kunt u vanuit huis of werkplek het live webinar nog terugkijken: https://channel.royalcast.com/webcast/arbonedwebinar/20191001_1 En wie wil weten hoe het met zijn eigen werkdruk is gesteld, kan ook nog de korte werkdruk-test van ArboNed doen. Overigens, niet alle stress is per se negatief. Een bepaalde mate van stress kan zelfs zorgen voor betere prestaties. Maar als u of uw medewerker continu stress ervaart, kan dit op de lange termijn serieuze gevolgen hebben. Stress wordt vaak veroorzaakt door de eisen die het werk aan ons stelt, en/of door problemen thuis, maar soms ook door problemen tussen of van uw medewerkers. Hier kan vaak iets aan gedaan worden. Met het webinar en de speciale toolkit die ArboNed beschikbaar heeft kunt u signalen van (werk)stress tijdig herkennen en de tips lezen om ziekteverzuim door stress en langdurig uitval te verminderen. Doen!

ArboNed is partner van Techniek Nederland, leden kunnen tegen gereduceerd tarief arbodiensten afnemen. tnl.nu/dv4p132

Cash die cheque: 750 euro extra voordeel bij Renault

Leden van Techniek Nederland krijgen bij Renault flinke kortingen op de aanschaf van personen- en bedrijfswagens. Renault doet er nu een schepje bovenop. Bij aanschaf van een Renault TRAFIC of een Renault MASTER in de orderperiode t/m 31 december 2019 krijgt u bovenop de kortingen van respectievelijk 27,5 en 28,5 procent, een accessoirecheque ter waarde van 750 euro. De waarde van de accessoirecheque is exclusief btw en inclusief montagekosten. Informatie over de kortingsregeling voor leden vindt u op

tnl.nu/dv4p133

Andere partners in het mobiliteitspakket met ledenvoordeel zijn BP (voordelig tanken), Verizon (ritregistratiesystemen), Sortimo (bedrijfswageninrichtingen) en Yellowbrick (mobiele parkeer app). Voor het gehele ledenvoordeelpakket kijkt u op

tnl.nu/dv4p1333

Waar waren wij?

Voorzitter Doekle Terpstra, vicevoorzitter Claudia Reiner en directeur Erik van Engelen zijn net als onze vakspecialisten en regiomanagers voortdurend op pad. Voor bedrijfsbezoeken aan leden, presentaties, en overleg met partnerorganisaties en overheden. Een greep uit hun agenda:

September

- Kennismaking met Tijs de Bree, gedeputeerde voor Energie-transitie en Arbeidsmarkt voor provincie Overijssel
- Keynote bij de gezamenlijke Twentse gemeenteraden, genoemd: 'Twenteraad'
- Bedrijfsbezoek aan VolkerWessels Telecom | Infratechniek, Amersfoort

Oktober

- Keynote Techniek Nederland en OTIB bijeenkomst Duurzame Inzetbaarheid
- Bezoek aan het Graafschapcollege Doetinchem
- Keynote op RAI Carrosserie NL congres
- Netwerkbijeenkomst Zuid-Limburg
- Bijdrage op podium op het Malieveld tijdens de landelijke actiedag stikstof en PFAS
- Projectbezoek met EZK aan Rijksgebouw De Knoop, met Strukton Workspace en Rijksvastgoedbedrijf

November

- Jureren en uitreiken prijzen TopCoach van het jaar (OTIB)
- Keynote bij Banenmotor 2.0 in Nijmegen
- Werkbezoek CroonWolter&Dros aan de Radboud Universiteit
- Bezoek met CDA Tweede Kamerlid Mustafa Amhaouch aan Van Tilburg Energie Design in verband met MKB Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Holland Solar Safety Statement tijdens de Holland Solar Day
- Keynote opening Techaton
- Stakeholdersbijeenkomst actualiseren UAV-GC

December

- Projectbezoek met Rijkswaterstaat en Kuijpers
- Kennismaken met Robert Strijk, gedeputeerde Financiën, Economie en Europa provincie Utrecht

Doekle Terpstra bezoekt Installatiebedrijf Dick Sjabbens in Diever. Het bedrijf, dat al sinds 1975 bestaat, is niet alleen gespecialiseerd in consumentenelektronica, maar verzorgt ook allerlei soorten (duurzame) installaties.

Samen met eigenaren Arend en Jeanet Sjabbens bezoekt hij een project: Landgoed Oldengaerde. Het landgoed, sinds 2013 in het bezit van Stichting Het Drentse Landschap, bestaat uit een verzameling van gebouwen, tuinen, tuinobjecten en bos. De havezate uit het begin van de 15^e eeuw vormt hierbij het middelpunt. Het landgoed krijgt in de toekomst een openbaar karakter. Een deel van de havezate blijft in gebruik van de oorspronkelijke eigenaren, terwijl in een ander deel twee kleine appartementen en een bijeenkomstfunctie worden gehuisvest. Het koetshuis wordt verbouwd tot beheerderswoning en in het bouwhuis komt een vakantiewoning.

Woning aanpassen? Dit helpt

Langer zelfstandig thuis wonen vormt ook voor installatiebedrijven een interessante markt. Maar hoe pakt u dat aan? Hoe adviseert u de opdrachtgever goed? De interactieve ‘beslisboom’ helpt.

Woningcorporaties die hun woningen geschikt willen maken voor langer zelfstandig thuis wonen krijgen te maken met een scala aan keuzes. Hoe zit het met de voorraad op complex en individueel niveau? Welke verschillende behoefteprofielen zijn er en welke woningkenmerken en maatregelpakketten kunt u overwegen?

Techniek verbindende schakel

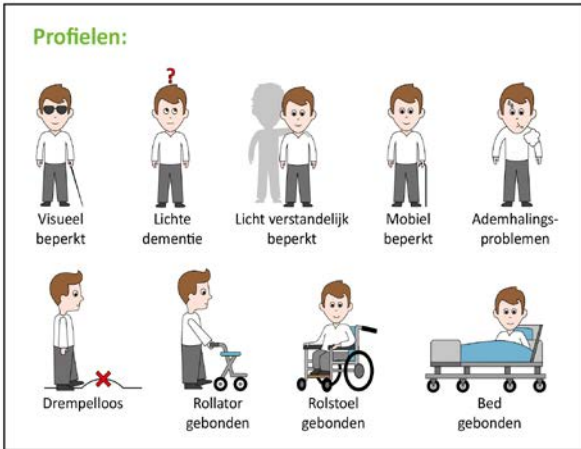
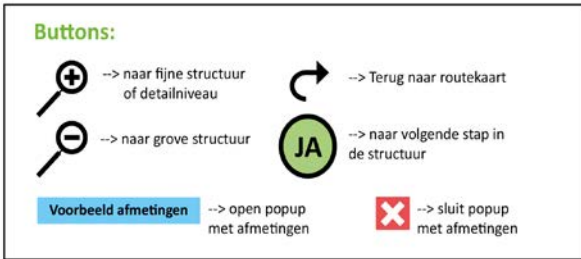
Techniek is weliswaar de verbindende schakel die zorg- en dienstverlening, de individuele mens en de verblijfsomgeving bij elkaar brengt en houdt, maar vooral in bestaande bouw levert dat toch de nodige uitdagingen op. Zo staan kamers vaak vol met veel en grote meubels, is er eigenlijk onvoldoende bewegingsruimte in de woning en moet ruimte gevonden worden voor rolstoel, rollator, tillift en hulpmiddelen. Ook onvoldoende ruimte door de draaicirkel van deuren, te smalle en te steile trappen en de vloerafwerking werpen hindernissen op. En dan is er vaak ook nog onvoldoende ventilatie. Er zijn vele tientallen keuzes, mogelijkheden, beperkingen en randvoorwaarden

die de uiteindelijke oplossing beïnvloeden. Om daarin te helpen, is er een interactieve beslisboom.

Advies

De beslisboom is een interactieve pdf die kan worden gebruikt voor zowel regulier vastgoed als zorgvastgoed. Wie door de 29 pagina's navigeert, komt snel dichtbij concrete keuzes en maatregelen die de behoefteprofielen van de bewoners als uitgangspunt hebben. Zoals de mate van mobiliteitsbeperking in relatie tot toegankelijkheid en doorgankelijkheid van ruimtes en de woningindeling. De gewenste bediening en plek van installaties en zorgspecifieke behoeftes zijn meegenomen. Daarnaast spelen oriëntatie, visuele ondersteuning, veiligheid en comfort ook een rol. De beslisboom, is met corporaties, bouwers en technisch dienstverleners ontwikkeld en kent als belangrijk uitgangspunt ISSO 77 – de richtlijn voor levensloopbestendige woningen. U kunt hem ook gebruiken om proactief advies te geven.

➔ Dus download hem nu: tnl.nu/dv4p141

— De beslisboom kent negen verschillende bewonersprofielen. Met behulp van interactieve buttons navigeert u snel naar oplossingen.

De les van een geschil

Heeft u, als lid van Techniek Nederland, een geschil met een consument? Dan kan aan de Geschillencommissie Installerende bedrijven worden gevraagd een bindend oordeel over het geschil uit te spreken. En dat kan bijzonder leerzaam zijn. Zoals in dit geval van verwarring over vloerverwarming.

Stel: Uw klant kiest in geval van de vervanging van een vloerverwarming voor een andere afdeklaag dan een zand/cement afdeklaag (die er lag), bijvoorbeeld magnesiet. Maar bij in werking stelling blijkt dat de vloerverwarming aanzienlijk minder warmte afgeeft dan waar de klant op had gerekend. Terwijl hij toch – mondeling – herhaaldelijk gewaarschuwd had voor de onjuiste veronderstelling in de offerte dat het om een zand/cement-laag zou gaan. En dus een klacht indient.

Nadat de Geschillencommissie een deskundigenrapport had laten opstellen, oordeelde zij dat in dit geval de installateur de consument moest compenseren. De onderaannemer en het installatiebedrijf dat hem had ingeschakeld hadden namelijk geen transmis-

sieberekening gemaakt en dat was in dit geval – een woonboot – wel nodig. De onderaannemer was uitgegaan van een zand/cement afdeklaag. Hij heeft er ook een warmtegarantie voor afgegeven, maar die werd met de magnesietlaag dus bij lange na niet gehaald. Door alleen mondeling te communiceren met een medewerker die niet meer bij de installateur werkt, valt ook de consument hier wel iets te verwijten, zo oordeelde de commissie over de verwarring. Maar het uitblijven van de transmissieberekening blijft verwijtbaar aan de installateur.

De Geschillencommissie is een onafhankelijke instantie waar relatief laagdrempelig een juridisch oordeel kan worden gevraagd. In sommige gevallen is voordat een goed oordeel kan worden gegeven,

een meer technisch inhoudelijk oordeel over de voorgelegde situatie nodig. De Geschillencommissie schakelt in zo'n geval een technisch deskundige in voor een rapportage. Het oordeel van de commissie is bindend. De kosten van de Geschillencommissie Installerende bedrijven worden gedragen door Techniek Nederland.

Bereid u voor op eHerkenning bij PMT

Het Inzendportaal.nl is vernieuwd en beveiligd met eHerkenning. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2020 u of uw administratiekantoor alleen kan inloggen op Inzendportaal.nl en PMT Online met eHerkenning. Zo logt u veilig in op één manier bij alle aangesloten organisaties en weten organisaties zeker dat u bent wie u zegt én dat u mag doen wat u wilt doen. EHerkenning is persoonsgebonden en niet overdraagbaar aan anderen.

Vraag het op tijd aan

Het is belangrijk om eHerkenning op tijd aan te vragen want afhankelijk van de complexiteit van uw organisatie kan het aanvragen van deze eHerkenning tot enkele weken duren. Om het aanvragen gemakkelijk te maken heeft PMT een stappenplan gemaakt.

→ Die u kunt vinden op tnl.nu/dv4p151

Het inloggen op de portalen met eHerkenning gebeurt op betrouwbaarheidsniveau EH3. Dat is hetzelfde niveau dat u nodig heeft voor inloggen bij het UWV. Als u eHerkenning al geregeld heeft, kunt u nú al inloggen via

→ tnl.nu/dv4p152

Totale verbeteringen portalen

Niet alleen de manier van inloggen is gewijzigd. Ook het aanmelden, wijzigen en afmelden van medewerkers (en oproepkrachten) is verbeterd. De portal is gebruikersvriendelijker, sneller en overzichtelijker geworden. Met als resultaat administratief gemak. Ook de status van een doorgevoerde mutatie is zichtbaar en kunt u in de portalen ook de kwartaalnota's en de specificaties bekijken en downloaden. Bovendien werken de portalen nu met de nieuwste technieken waardoor de gegevens nog beter beveiligd zijn.

Meelezen?

De Verbinding wordt nu ook verspreid onder medewerkers van onze leden. Hebben we iemand gemist die ook wil meelezen? Stuur dan een e-mail naar ledenservice@technieknederland.nl en vermeld voor- en achternaam, functie en adresgegevens en voortaan leest hij of zij ook mee. Medewerkers afmelden? Stuur dan een mail naar de afdeling Ledenservice.

Nieuwe leden

In de vorige editie konden we u 29 collega-bedrijven als nieuw lid van Techniek Nederland presenteren. Sinds augustus van dit jaar zijn er weer 24 bij gekomen (peildatum 30 oktober).

Alphen Gld
Almelo
Amsterdam

Apeldoorn

Arnhem
Eerbeek
Hardinxveld-Giessendam

Heemskerk
Hoogvliet Rotterdam
Kootwijkerbroek
Nijkerk Gld

V-Charge
J&J Techniek
Loodgietersbedrijf
Lantsink en Koning
PN-servicediensten
W-Techniek
Energy Bridge Holding
Varego Beheer
Den Hertog
Elektrotechniek
Rekon Installatietechniek
Bens Climate Services
C. van Ee Beheer
Bartels installatietechniek

Pijnacker
Roermond
Rotterdam
Scherpenzeel Gld

Schipluiden
Someren
Standdaarbuiten
'T Veld
Veenendaal
Veenendaal
Voorst Gemeente Voorst
Well
Wijk en Aalburg

Kemp C.V. Onderhoud
Libutec
PDS-HVAC Holland
Hoogendoorn Technisch
Installatiebedrijf
Van Haaster Elektra
HD Solar
Zonnekeus
een veilige ketel
J. Bos Electrotechniek
De Prefab Specialist
Airsave
80 Solutions
Bouman Installatietechniek

Colofon

De Verbinding is het ledenmagazine van Techniek Nederland dat vier keer per jaar verschijnt.

Oplage	6.000
Druk	Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer
Ontwerp	Lava, Amsterdam
Vormgeving	Mariska van der Tas
Hoofredactie	Frank van Eijk-Willemsse
Eindredactie	Annette Scholtes
Tekst	Stijlmeesters/Astrid Zoumpoulis
Beeldredactie	Linda Kindt
Productie	Linda Hartensveld

©2019 Techniek Nederland.

Techniek Nederland
Bredewater 20
2715 CA Zoetermeer

T 079 325 06 50
W technieknederland.nl
E info@technieknederland.nl

Vernieuwd Stationsplein Utrecht in de spotlights

Na een verbouwing van ruim vijf jaar zijn de laatste bouwhekken rondom het Stationsplein van Utrecht Centraal verwijderd. Het vernieuwde Stationsplein Oost is dé schakel tussen Utrecht Centraal, Hoog Catharijne en de historische binnenstad van Utrecht. Het biedt een ontmoetingsplek voor iedereen die wil reizen, winkelen, wonen, werken en ontspannen.

Het Stationsplein stond voorheen vol met geparkeerde fietsen en is nu getransformeerd tot een gezellige ontmoetingsplek. De leefbaarheid en veiligheid zijn verbeterd, het bijzondere (en duurzame) lichtontwerp van Arup draagt hier een steentje aan bij. Samen met BAM Bouw en Techniek was Schröder verantwoordelijk voor de op maat gemaakte armaturen die spiraalsgewijs werden geïntegreerd in de grote kolommen die de dakconstructie dragen. Doordat er naast downlights ook uplights zijn gebruikt, worden het plein én het bollendak uitgelicht. Bij de aanleg en inrichting van het stationsplein is veel aandacht besteed aan duurzaamheid. De toegepaste ledverlichting is hier een mooi voorbeeld van.

www.detechniekachternederland.nl

